

Motion till riksdagen 2016/17:3605

av **Sven-Olof Sällström (SD)**

med anledning av skr. 2016/17:87 Riksrevisionens rapport om Förberedande och orienterande utbildning – Arbetsförmedlingens styrning, användning och uppföljning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att omgående börja använda sig av de uppföljningsmöjligheter som enligt Riksrevisionens rapport redan finns att tillgå och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att upprätta en målbild för insatsen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att upprätta effektmål för insatsen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett kontroll- och tillsynssystem bör upprättas vid upphandlingar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Riksrevisionens rapport visar på ett antal brister och problem rörande Förberedande och orienterande utbildning. Bristerna och problemen ser ut enligt följande:

- Brist i uppföljningen av insatsen
- Brist i analysen av insatsen
- Brist i dokumentation och utvärdering av insatsen

- Arbetsförmedlingens brist på styrning gör att handläggarna saknar stöd för att hushålla med resurserna.
- Analysen vid upphandling kan stärkas.

Regeringens svar på denna allvarliga kritik är knapphändig. Regeringen hänvisar till ett pågående utvecklingsarbete hos Arbetsförmedlingen. Vad detta utvecklingsarbete består av utelämnas dock. Regeringen hänvisar till att Arbetsförmedlingen har lämnat synpunkter på Riksrevisionens rapport men dessa synpunkter saknas i skrivelsen och dess bilagor. Det vore av intresse att ta del av den informationen för att kunna bilda sig en uppfattning om vad utvecklingsarbetet innefattar samt när detta ska vara klart. Regeringen meddelar avslutningsvis att man noggrant kommer följa upp Arbetsförmedlingens arbete inom detta område.

Riksrevisionen riktar mycket allvarlig kritik mot Arbetsförmedlingens styrning, användning och uppföljning av insatsen. Samtidigt finns det ett högt deltagarantal och en mycket hög kostnad kopplad till insatsen. Programmet Föreberedanden insatser innehåller förberedande och orienterande utbildning. Dessa insatser ska vara individuellt anpassade och av vägledande, rehabiliterande eller orienterande karaktär. Målgruppen för insatsen är de som behöver förbereda sig för ett annat arbetsmarknadspolitiskt program, studier eller arbete.

Syftet med programmet är således tydligt, det avser vara en förberedelse inför nästa steg. Nästa steg ska bestå av ett annat arbetsmarknadspolitiskt program, studier eller arbete.

Utifrån detta är det anmärkningsvärt att det inte finns någon ordentlig uppföljning av insatsen. Vid avslutad insats bör det kunna kontrolleras vad individen ska ta sig till härnäst, särskilt med tanke på att denna insats endast syftar till en fortsättning i någon form. Att underlåta uppföljning kan inte anses vara en ansvarsfull hantering av skattemedel.

Under 2015 deltog 78 000 personer i insatsen och kostnaden uppgick till 1,9 miljarder. Riksrevisionen fastslår att kunskapen om användningen av insatsen samt dess effekter är begränsad. Är det rimligt att använda skattemedel, närmare 2 miljarder kronor, till en insats där vi inte kan fastställa att syftet uppfylls? Hur kan regeringen tillåta förekomsten av en skattefinansierad insats där resultatet ej går att följa?

Riksrevisionens granskning visar på att styrsignalerna till arbetsförmedlarna inte främjar hushållning med resurser. Således är inte arbetsförmedlarna medvetna om kostnaden för denna insats och kan därmed inte ställa kostnaden mot nytta. I rapporten kan man vidare utläsa att Arbetsförmedlingen arbetar med att bygga ut sitt systemstöd så att detta innehåller mer information till arbetsförmedlarna. När kan vi se effekten av detta arbete?

Under 2015 kostade insatsen 1,9 miljarder. Enligt Riksrevisionens rapport finns det inga indikationer på att antalet deltagare i insatsen minskar. Således kan man anta att deltagarantalet var likvärdigt under 2016. Hur många miljarder ska hinna gå åt innan det finns ett uppföljningssystem på plats?

Riksrevisionen bedömer att det på central nivå finns möjligheter att följa upp insatsen på ett bättre och mer utförligt sätt redan i dagsläget. Det finns således utrymme för att agera i frågan omgående men det enda vi kan få ut av regeringens svar är att det finns ett flertal brister och problem, men det finns inga åtgärder för att komma till rätta med problematiken. Kan det vara så att regeringen nöjer sig med ett högt antal deltagare

i insatsen och att det är det egentliga skälet till regeringens passivitet inför Riksrevisionens rapport?

Det behövs snarast kraftfulla, uppföljningsbara åtgärder. Det kan inte anses ansvarsfullt gentemot medborgarna att hantera skattemedel på detta sätt.

Utifrån detta anser Sverigedemokraterna att regeringen ska

- Ge i uppdrag till Arbetsförmedlingen att omgående börja använda sig av de uppföljningsmöjligheter som det, i enlighet med Riksrevisionens rapport, redan finns att tillgå. Med detta avser Riksrevisionen uppföljningsmöjligheter som återfinns på Arbetsförmedlingen centralt. På denna nivå bedömer Riksrevisionen att Arbetsförmedlingen kan göra en både bättre och mer utförlig uppföljning än vad som görs i dag. Även insatsens effekter skulle kunna utvärderas i högre grad
- Säkerställa att Arbetsförmedlingen inför en strukturerad och långsiktig uppföljning av insatsen. Utifrån förra punkten anser Sverigedemokraterna att Arbetsförmedlingen även bör upprätta en målbild för insatsen. Utefter denna målbild bör Arbetsförmedlingen sätta mätbara delmål.
- Säkerställa att Arbetsförmedlingen genomför analys, dokumentation och utvärdering av insatsen som innebär att insatsens resultat blir tydligt. Detta för att säkerställa att rätt effekt uppnås. I dagsläget saknas denna analys helt. Arbetsförmedlingen skall mäta i vilken utsträckning insatsen uppfyller sitt syfte dvs. i vilken utsträckning insatsen leder till ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program, utbildning eller arbete. Utan denna analys går det inte att korrekt utläsa insatsens effekt.

Sverigedemokraterna föreslår även följande

- Ett tydligt kontroll- samt tillsynssystem inrättas. Till detta kopplas ett ratingssystem (pilotprojekt inom detta pågår) där både kund och upphandlare medverkar. En leverantör med låg rating kommer inte kunna medverka i framtida upphandlingar. Detta skulle komma åt problematiken med bristande analys vid upphandlingarna, som Riksrevisionen pekar på.

Arbetsförmedlingen i sin nuvarande form bör reformeras. Myndigheten behöver bli smalare och vassare. De mångmiljardbelopp som frigörs kan användas till ett mer effektivt matchningsarbete där både sociala företag, icke vinstdrivande företag samt vinstdrivande privata företag kan engageras. De olika aktörernas karaktär kommer bidra till ett ökat utbud av matchningstjänster som når den arbetssökande oavsett längd av arbetslöshet. Till detta bör också kopplas en provisionsbaserad stegvis ersättning som utgår ifrån den arbetssökandes anställningsbarhet.

Sven-Olof Sällström (SD)